

Är detta plagg hållbart?

Verkstadsinstruktioner för lärare



Aalto University
School of Chemical
Engineering

Helena Westerback

Uppdaterad 27.1.2026

Längd: 45-60 min

Målgrupp: studerande från 16 till 24

Målet

Studeranden lär sig att känna igen material, kvalitet och hållbarhet hos kläder.

Förkunskaper

Grundläggande förståelse för hållbarhet, cirkulär ekonomi och textilproduktion. Till exempel videoföreläsningar från Aalto-universitet Junior på YouTube (tillgängliga på finska och svenska).



Helena Westerback: Mode och miljö
56 views • 9 months ago



Helena Westerback: Muoti ja
ilmastonmuutos

Utrustning som behövs

En skärm som visar workshopinstruktionerna och webbplatsen goodonyou.eco för studeranden

Ett plagg för var två eller tre elever plus ett för läraren, helst skjortor och blusar. Plaggen måste ha:

- Lappen som visar material och tillverkare
- En stickad eller vävd tygstruktur

Om möjligt ska kläderna skaffas av läraren. Studerandes kläder kan ha lapparna borttagna, och vi vill inte heller skämma ut enskilda studeranden för eventuellt oetiska kläder eller kläder av låg kvalitet. Gratissektionen i Kierrätyskeskus har bra utbud att välja ifrån.



Aalto University
School of Chemical
Engineering

Cirkularitet

1a) Vilket material är det?

Läs lapparna på plagget. Ibland kan du också känna igen materialet genom att röra vid tyget.

1b) Är materialet naturligt, biobaserat eller syntetiskt?

Naturliga: bomull, ull, siden, linne, sisal

Biobaserade: viskos (=rayon), Lyocell, cupro, acetat

Syntetiska: polyester, elastan, polyamid (=nylon), akryl

Kom ihåg materialen i dragkedjor, knappar, tjocka tryck...

2a) Vad gör plagget lätt eller svårt att återvinna?

Lätt att återvinna	Svårt att återvinna
Enskilda material eller kemiskt liknande blandade material (t.ex. bomull+viskos)	Blandade material (elastan är särskilt svårt)
Enfärgad	Flerfärgad
Inga tryck	Tjocka tryck
Endast tyg	Dragkedjor, knappar, paljetter...
Grovt tyg, löst stickat eller vävt tyg	Tätt och tajt stickat eller vävt

2b) Vad gör plagget lätt eller svårt att reparera?

Lätt att reparera	Svårt att reparera
Grova, tjocka och homogena tyger	Tunna tyger med oregelbundenheter
Enkel design	Komplex design



Aalto University
School of Chemical
Engineering

Kvalitet

1. Tyg

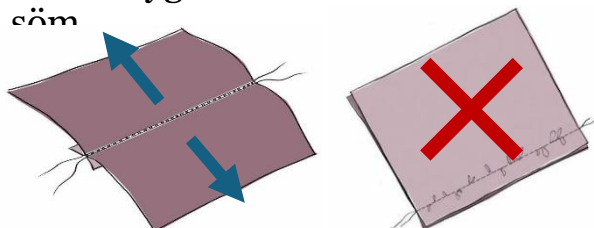
Håll tyget mot ljuset och granska hur homogent det är.

En skadad och utsliten tvättlapp betyder att plagget har tvättats flera gånger. Om tyget ändå inte visar några alls eller bara små tecken på skada är det ett tecken på god kvalitet.

Hög kvalitet	Låg kvalitet
Jämn tygtjocklek.	Tunnare och tjockare områden
Grova och tjocka tyger	Tunna och skira tyger
Ingen skada	Synlig skada

2. Sömmar

Titta noga på sömmarna. Dra försiktigt isär dem för att kolla hur täta de är. Ett mellanrum eller hål mellan tygbitarna indikerar en lös söm



Hög kvalitet	Låg kvalitet
Jämn stygnlängd	Varierande stygnlängd
Kort stygnlängd	Lång stygnlängd
Spända och täta sömmar	Lösa sömmar
Snyggt och prydligt	Misstag, trådändor
Tyget är platt och rakt under sömmen	Tyget blir sned under sömmarna

3. Assembly

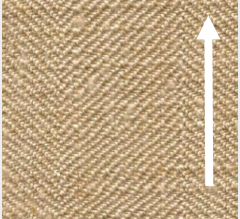
Titta på hur tygbitarna är ihopsatta. Håll skjortan i axelsömmarna för att se om den är symmetrisk: lika långa ärmarna, likadan vinkel på ärmarna, osv. Titta noga på riktningen på tygets stickning eller vävning. Bildar det raka horisontella och vertikala linjer?



A!

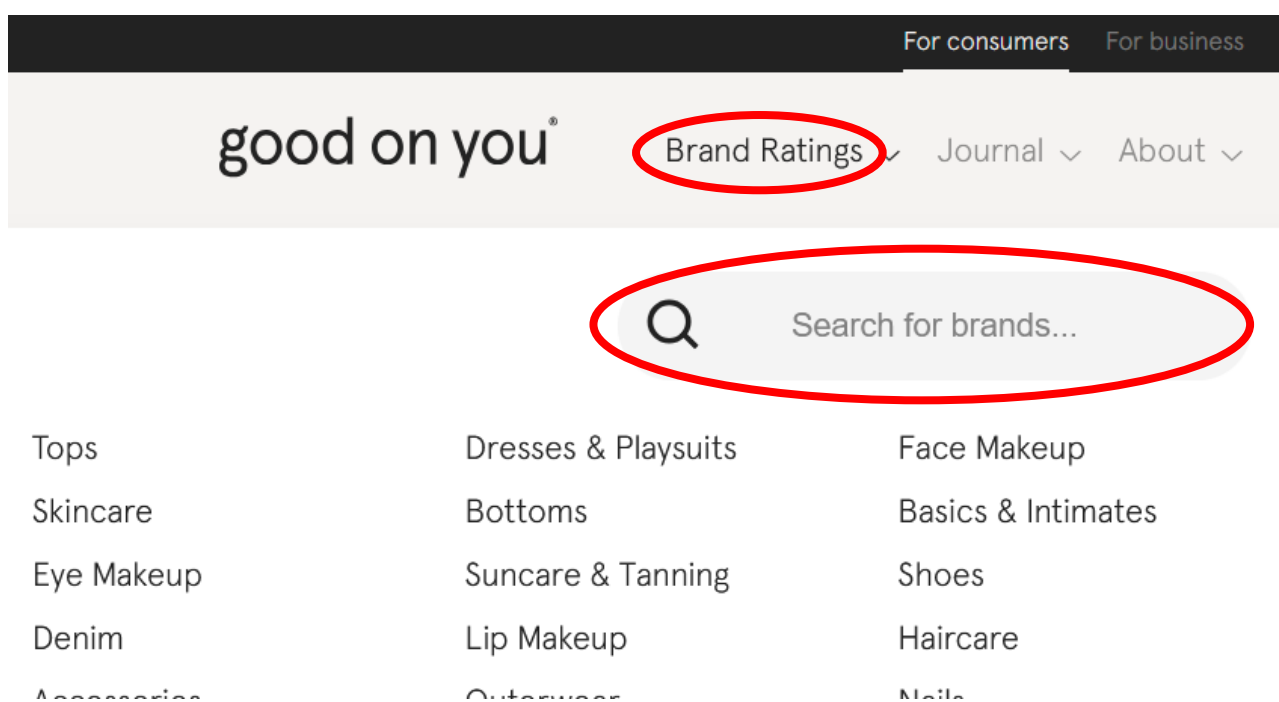
Aalto University
School of Chemical
Engineering

*Dåligt riktade
tygbitar. Mönstret
matchar inte.*

Hög kvalitet	Låg kvalitet
Mönstren möts över sömmarna	Mönstren möter inte
Skjortan är symmetrisk (ifall så menad)	Skjortan är inte symmetrisk (även om det var menad)
Vävning eller stickning är rakt 	Vävning eller stickning är sned 

Etik

1. Leta efter plaggets märke (lappar, logon...)
2. Gå till nätsidan: <https://goodonyou.eco/>
3. Se varumärkesbetyg (Brand Ratings)
4. Sök efter märke
5. Öppna och läs recensionen



Bonusuppgift

Diskutera de möjliga begränsningarna med database, och diskutera om andra sätt att bedömma klädernas etik och hållbarhet.



Aalto University
School of Chemical
Engineering

Sammanfattning

1. Diskutera verkstaden i klassrummet (uppgifter finns i elevernas instruktioner).
2. Dela materialet med kollegor som kunde vara intresserade.
3. Om du har tid, överväg gärna att kontakta mig för att berätta hur jag kan utveckla och förbättra denna verkstad!



Aalto University
School of Chemical
Engineering

Efterord

Varför är detta viktigt?

Snabbmode är en ständigt växande orsak till stora miljö- och sociala skador. Produktionen fortsätter att öka, särskilt produktionen av fossilbaserade syntetiska textilier.

Marknadsföringsstrategier riktade till ungdomar och unga vuxna utnyttjar deras sökande efter identitet och personlig stil, vilket leder till överkonsumtion av billig och lågkvalitativ mode.

Även om många redan vet att snabbmode är ett problem är det svårt att undvika att köpa det. Gröntvättning är en vilseledande marknadsföringstaktik där varumärken påstår sig vara hållbara, vilket gör att de kan sätta ett högre pris på sina kläder.

Det krävs övning för att se igenom gröntvättning och känna igen hög och låg kvalitet. Jag hoppas att denna verkstad kommer att ge unga verktyg och inspiration att köpa mindre men bättre kläder.

Om författaren

Jag är Helena Westerback, doktorand vid Aalto-universitetet och forskar om nya, mer hållbara sätt att producera textilfibrer med de egenskaper som behövs för högkvalitativa kläder. Även om denna typ av forskning är viktig för den gröna omställningen inom modeindustrin, är det lika viktigt att vi som samhälle förändrar våra konsumtionsvanor.

Som forskare ser jag det som min plikt att dela min kunskap med allmänheten, inte bara med den akademiska gemenskapen.



Påverkan börjar med kunskap.

A”

Om du har frågor om eller idéer för denna workshop kan du kontakta mig via helena.westerback@aalto.fi.

**Aalto University
School of Chemical
Engineering**